

TAG UG/Uwch – HEN FANYLEB

0973/51

MATHEMATEG – C1
Mathemateg Bur

DYDD MERCHER, 16 MAI 2018 – BORE

1 awr 30 munud

DEUNYDDIAU YCHWANEGOL

Yn ogystal â'r papur arholiad hwn, bydd angen:

- llyfryn ateb 16 tudalen CBAC (pinc);
- Llyfryn Fformiwlâu.

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Defnyddiwch inc neu feiro du.

Atebwch **bob** cwestiwn.

Rhaid dangos gwaith cyfrifo digonol er mwyn egluro'r dull **mathemategol** sy'n cael ei ddefnyddio.

Ni chewch ddefnyddio cyfrifianellau ar gyfer y papur hwn.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Mae nifer y marciau wedi'i nodi mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran o gwestiwn.

Cofiwch fod angen Cymraeg da a chyflwyniad trefnus yn eich atebion.

1. Cyfesurynnau'r pwyntiau A , B , C a D yw $(-2, 7)$, $(2, -1)$, $(5, 3)$ a $(3, 7)$ yn ôl eu trefn.
- (a) (i) Dangoswch fod AB a DC yn baralel.
(ii) Darganfyddwch hafaliad AB . [5]
- (b) Hafaliad y llinell L yw $x - 2y + 11 = 0$ ac mae'r llinell yn croestorri AB yn y pwynt E .
(i) Gan roi rheswm, darganfyddwch a yw L yn berpendicwlar i AB neu beidio.
(ii) Dangoswch mai cyfesurynnau E yw $(-1, 5)$.
(iii) Cyfrifwch hyd EF , lle mae F yn dynodi canolbwynt AB . [8]
- (c) **Ysgrifennwch** yr enw geometregol ar gyfer y pedrochr $ABCD$. [1]
2. Symleiddiwch $\sqrt{500} + (\sqrt{12} \times \sqrt{15}) - \frac{7\sqrt{60}}{\sqrt{3}}$. [4]
3. Hafaliad y gromlin C yw $y = x^2 - 6x + 7$. Cyfesuryn- x y pwynt P yw 2 , ac mae P ar C .
(a) Dangoswch mai hafaliad y **normal** i C yn P yw $y = \frac{1}{2}x - 2$. [6]
(b) Mae'r normal i C yn P yn croestorri C eto yn y pwynt Q . Darganfyddwch gyfesurynnau Q . [4]
4. (a) Mynegwch $4x^2 + 40x - 69$ yn y ffurf $a(x + b)^2 + c$, lle mae gwerthoedd y cysonion a , b ac c i'w darganfod. [3]
(b) **Gan ddefnyddio eich ateb i ran (a)**, datrysych yr hafaliad

$$4x^2 + 40x - 69 = 0.$$
 [3]
5. (a) Gan ddefnyddio'r theorem binomial, ysgrifennwch a symleiddiwch y pedwar term cyntaf yn ehangiad $\left(1 - \frac{x}{2}\right)^7$ mewn pwerau esgynnol (*ascending*) o x . [4]
(b) Cyfernod x^2 yn ehangiad $(1 + 4x)^n$ yw 3360 . O wybod bod n yn gyfanrif positif, darganfyddwch werth n . [3]
6. Darganfyddwch amrediad gwerthoedd x sy'n bodloni'r anhafaledd

$$9x^2 + 16x - 4 > 0.$$
 [3]

7. (a) O wybod bod $y = 9x^2 - 7x - 8$, darganfyddwch $\frac{dy}{dx}$ o egwyddorion sylfaenol. [5]

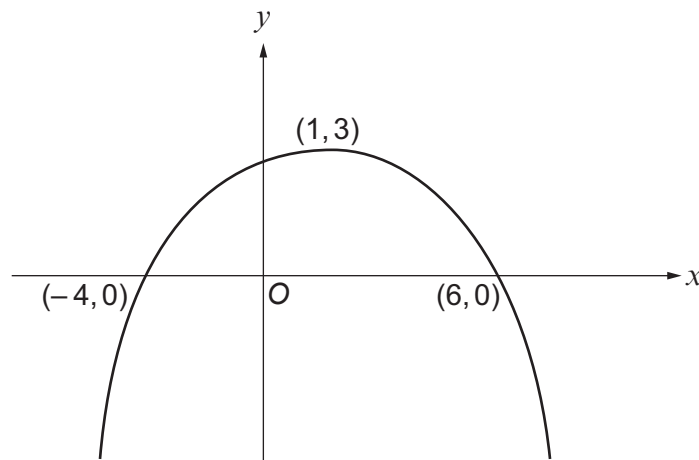
(b) O wybod bod $y = \frac{k}{x} + 14\sqrt{x}$ a bod $\frac{dy}{dx} = 2$ pan mae $x = 9$, darganfyddwch werth y cysonyn k . [4]

8. (a) (i) Darganfyddwch un gwreiddyn real yr hafaliad $8x^3 + 7x^2 - 13x + 10 = 0$.
(ii) Dangoswch mai'r gwreiddyn rydych chi wedi ei ddarganfod yw unig wreiddyn real yr hafaliad

$$8x^3 + 7x^2 - 13x + 10 = 0. \quad [7]$$

(b) Pan mae $x^3 - 80$ yn cael ei rannu ag $x - a$, y gweddill yw 45. Darganfyddwch werth y cysonyn a . [2]

9. Mae'r diagram yn dangos braslun o graff $y = f(x)$. Mae'r graff yn mynd trwy'r pwyntiau $(-4, 0)$ a $(6, 0)$ ac mae ganddo bwynt magsimwm (uchafbwynt) yn $(1, 3)$.

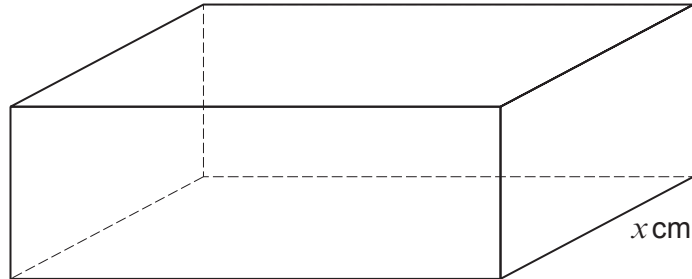

(a) Brasluniwch graff $y = f(x + 3)$, gan nodi cyfesurynnau'r pwynt arhosol a chyfesurynnau croestorfannau (pwyntiau croestoriad) y graff â'r echelin- x . [3]

(b) Mae athrawes Gwen yn gofyn iddi luniadu graff $y = f(ax)$ ar gyfer gwahanol werthoedd y cysonyn a . Mae dau o graffiau Gwen yn mynd trwy'r pwynt $(2, 0)$. Darganfyddwch werth a sy'n cyfateb i bob un o'r ddau graff hyn. [2]

TROWCH Y DUDALEN

10. Mae blwch caeedig, ar ffurf ciwboid, fel bod hyd ei sylfaen dair gwaith cymaint â lled ei sylfaen. Cyfaint y blwch yw 6000cm^3 . Mae cyfanswm hyd 12 ymyl (*edges*) y blwch yn cael ei ddynodi gan L cm.

- (a) Dangoswch fod $L = 16x + \frac{8000}{x^2}$, lle mae x cm yn dynodi lled y sylfaen. [3]
- (b) Darganfyddwch werth minimwm L , gan ddangos bod y gwerth rydych chi wedi ei ddarganfod yn werth minimwm. [5]

DIWEDD Y PAPUR